№ 5. Lipiec-Sierpień 1937 r. Rok XIII.

Piński Przegląd Diecezjalny

PISMO URZĘDOWE KURII BISKUPIEJ.

Treść numeru:

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Sacra Congregatia Rituum.

1) Responsa de Missa votiva D. N. Iesu Christi, Summi et Aeterni Sacerdotis.

Edito Decreto Urbis et Orbis diei 11 martii 1936, quo *unica Missa votiva* de Christo, Summo et Aeterno Sacerdote, *singulis primis feriis V cuiusque mensis* celebranda concedebatur quibusdam sub conditionibus, R. P. Pancratius Pfeiffer, Superior Generalis Societatis Divini Salvatoris, Sacrae Rituum Congregationi haec humillime subiecit dubia, pro opportuna declaratione:

I. *An in Missa hac votiva de Christo Summo et Aeterno Sacerdote, concessa pro primis feriis quintis cuiusque mensis, dicendum sit Gloria et Credo?*

II. *An quando haec Missa impediatur a festo superioris ritus, duplicis nempe primae vel secundae classis, loco Missae impeditae dici possit eiusdem commemoratio sub unica conclusione cum prima oratione festi?*

III. *Quo colore Missa votiva de Iesu Christo, Summo et Aeterno Sacerdote, sit celebranda?*

Sacra Rituum Congregatio, mature consideratis expositis, audito quoque Commissionis specialis suffragio, his precibus praelaudati Superioris Generalis respondendum censuit:

Ad I: *Affirmative ex gratia;*

Ad II: *Affirmative, dummodo non occurrat festum D. N. Iesu Christi, aut eius Octava;*

Ad III: *Adhibeatur color albus.*

Facta postmodum de his omnibus Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae XI relatione per infrascriptum Cardinalem Sacrae Rituum Congregationi Praefectum, Sanctitas Sua sententiam ipsius Sacrae Congregationis ratam habuit et confirmavit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 25 novembris 1936.

C. Card. Laurenti, Praefectus.

L. ✠ S. *A. Carinci*, Secretarius.

Z diarusza Św. Kongregacji Obrzędów.

2) **W sprawie kanonizacji błog. Jędrzeja Boboli.**

Martedi, 11 maggio 1937, nel Palazzo Apostolico in Castel Gandolfo, dinanzi all'augusta presenza del Santo Padre, si è tenuta la Congregazione *generale* dei Sacri Riti, nella quale gli Emi e Revmi Signori Cardinali, i Revmi Prelati ed i Revmi Consultori teologi, componenti la medesima, hanno discusso e dato il loro voto:

1^0 sul dubbio detto del „Tuto" per la solenne canonizzazione del Beato Andrea Bobola, Martire, sacerdote professo della Compagnia di Gesu;

2^0 sul dubbio delle virtu in grado eroico, nella causa di beatificazione e canonizzazione della Ven. Serva di Dio Anna Maria Javouhey, fondatrice dell'Istituto delle Suore di S. Giuseppe de Cluny.

Sacra Paenitentiaria Apostolica.

DECLARATIO

3) **Super Decreto quod incipit „Lex sacri coelibatus" diei 18 aprilis 1936.**

Evulgato per Commentarium Officiale Apostolicae Sedis (vol. XXVIII, pag. 242) Decreto, quod incipit „Lex sacri coelibatus" diei 18 aprilis 1936, quo absulutio ab excommunicatione de qua in can. 2388, § 1, quando agatur de sacerdote qui, matrimonio civiliter attentato, ad cor dein reversus, ad participationem sacramentorum more laicorum petat admitti, data quidem fide de absoluta perfectaque in posterum continentia perpetuo servanda, quamvis tamen ob gravissimas rationes cessare non valeat a cohabitatione sua eodem tecto cum suae disertionis complice, Sacrae Paenitentiariae Apostolicae, excepto casu periculi mortis, reservatur, non defuerunt nec desunt Canonistae et Moralistae qui docuerint ac doceant casum hunc nihil differre a casu aliarum censurarum, quae in casibus urgentioribus remitti possunt sub quibusdam conditionibus et clausulis a quocumque confessario vi can. 2254.

Haec interpretatio, a praefati Decreti nedum sensu sed et littera prorsus absona, nullo modo defendi potest, eo praesertim quia expresse edicitur absolutionem de qua agitur *„ab ipsa tantum Sacra Paenitentiaria Apostolica,* servata speciali procedendi forma et sub peculiaribus quibusdam cautelis et conditionibus ab eadem Sanctitate Sua patefactis ac praescriptis", concedi posse.

Nihilominus, ad omnem, si quae adhuc forte superesset, dubitationem penitus auferendam, Ssmus Dominus Noster, in audientia infrascripto Card. Paenitentiario Maiori die 10 aprilis anni currentis impertita ad rem opportune interrogatus, suprema Sua auctoritate declarandum et quo solet modo, publici iuris faciendum mandavit, hanc esse mentem Legislatoris, scilicet: Absolutionem a censura, de qua supra, ita esse Sacrae Paenitentiariae reservatam ut nemo unquam, excepto casu periculi mortis, ab ea absolvere possit, non obstante qualibet facultate, sive per can. 2254, § 1, sive per privilegium, sive denique per aliud quodcumque ius ceteroquin concessa.

Datum Romae, e Sacra Paenitentiaria, die 4 maii 1937.

L. Card. Lauri, Paenitentiarius Maior.

S. Luzio, Regens.

L. ✠ S.

(OFFICIUM DE INDULGENTIIS)

INDULGENTIAE PRO RECITATIONE DIVINI OFFICII CORAM SSMO SACRAMENTO, CLERICIS IN MAIORIBUS ORDINIBUS CONSTITUTIS OLIM CONCESSAE, AD CLERICOS OMNES NEC NON AD NOVITIOS ET STUDENTES INSTITUTORUM RELIGIOSORUM QUORUMCUMQUE EXTENDUNTUR.

DECRETUM

Quo ferventi studio Ssmus D. N. Pius Pp. XI, quem difficillimis hisce temporibus supremum pastorem et rectorem Ecclesiae suae Deus praeesse voluit, Ssmae Eucharistiae honorem fovere cultumque amplificare et propagare indesinenter curet, paene innumera gloriosi sui Pontificatus acta testantur, quorum non ultimum insignes favores spirituales impertiti clericis in maioribus ordinibus constitutis, qui divinum officium vel aliquam eius partem coram Ssmo Sacramento, seu publicae venerationi solemniter exposito, seu etiam in sacro tabernaculo, ut de more, asservato, pie recitaverint. Hac eadem mente, ut scilicet inneffabilis huius mysterii, miraculorum a Christo factorum maximi, Eiusque erga homines ardentissimae caritatis memorialis perpetui, cultores atque adoratores et numero et merito magis magisque in dies augeantur, nuperrime Sanctitas Sua, libentissime excipiens preces infrascriptis Cardinalis Maioris Paenitentiarii, iam diu et pluribus ex orbis partibus ad in vehementer sollicitati, in audientia die 13 currentis mensis et anni eidem concessa, Indulgentias omnes et singulas pro recitatione divini officii coram Ssmo Sacramento, ut supra dictum est, clericis in maioribus antea elargitas, ad clericos omnes, inde a prima tonsura, nec non ad novitios et studentes quorumcumque Institutorum Religiosorum, sive qui forte ex proprii Instituti constitutionibus, sive etiam qui nullo adhuc titulo ad eam recitationem adstrigantur, benevolentissime, sub iisdem clausulis et conditionibus. suprema Sua auctoritate, extendere dignata est; mandans ad quos spectat ut suam hanc gratiam. modo quo solet, quamprimum publici iuris fiat. Contrariis quibuslibet non obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Paenitentiariae, die 31 martii 1937.

L. Card. Lauri, Paenitentiarius Maior,

S. Luzio, Regens.

L. ✠ S.

PIUM EXERCITIUM, QUOD DIEM SACERDOTALEM VOCANT, INDULGENTIIS DITATUR

DECRETUM

Pium exercitium offerendi Deo, stato die singulis mensibus, sanctam Missam et Communionem necnon omnes eiusdem diei orationes et quaecumque bona opera fiant pro Ecclesiae sacerdotibus et levitis, ut D. N. Iesus Christus, summus et aeternus sacerdos, eos sanctificet faciatque sacerdotes secundum cor suum, postquam a Sancta Sede specialibus privilegiis auctum est,1) ita celeriter per orbem catholicum sese extendit, ut quamplurimi Sacrorum Antistites omnium fere nationum illud libentissime exceperint, tanquam menti Ecclesiae et pietati fidelium admodum consentaneum commendaverint, eorumque non pauci in propriae dioecesis ecclesiis publice peragi voluerint.

Tam felici permotus successu, infrascriptus Cardinalis Paenitentiarius Maior, vigore peculiarium facultatum a Ssmo D. N. Pio div. Providentia Pp. XI sibi tributarum, die 15 mensis decembris 1936, ad uberiores fructus spirituales ex praedicto pio exercitio assequendos, in favorem christifidelium eidem sive publice privatim operam dantium in aliqua ecclesia aut in publico vel (pro legitime utentibus) semipublico oratorio, Indulgentias quae sequuutur beniqne concessit: 1. *plenariam*, prima feria quinta vel primo sabbato cuiuslibet mensis, feria quinta in Coena Domini, die festo beatae Virginis Mariae Reginae Apostolorum et diebus natalibus SS. Apostolorum, si praeterea peccata sua sacramentali paenitentia rite expiaverint et ad mentem Summi Pontificis preces fuderint; 2. *partialem septem annorum*, aliis anni diebus quibus idem pium exercitium saltem contriti ac devote peregerint; atque insuper, 3. *partialem*

1) *Acta Ap. Sedis*, vol. XXVIII, pag. 240.

trecentorum dierum pro iis qui invocationem: *„Iesu, Salvator mundi, sanctifica sacerdotes et levitas tuos"* saltem corde contrito ac pia mente recitaverint. Praesenti in perpetuum valituro, absque ulla Apostolicarum Litterarum in forma brevi expeditione, et contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Quam quidem concessionem Sibi relatam eadem Sanctitas Sua, in audientia infrascripto Cardinali Paenitentiario Maiori die 10 vertentis mensis concessa, benigne approbare et confirmare dignata est ac, quo solet modo, publicandam mandavit.

Datum Romae, ex Sacra Paenitentiaria die 12 aprilis 1937.

L. Card. Lauri, Paenitentiarius Maior.

S. Luzio, Regens.

L. ✠ S.

4) Błogosławienie małżeństw przez duchowieństwo wojskowe.

Wyjaśnienie Stolicy Apostolskiej.

Na zapytanie Biskupa Polowego w tej sprawie odpowiedziała Stolica Apostolska:

Cum ex Beatissimi Patris mandato, examinatum fuerit dubium abs te Ei propositum litteris die XXX elapsi Octobris datis, scilicet: „Utrum capellanus militaris, iurisdictione parochi praeditus, valide et licite benedicat nuptis militum earumque familiarum erga quas iura parochi sibi competunt, si saltem una pars nupturientium iurisdictioni eius subdita sit", nunc te certiorem facio ita idem solutum esse.

Inspecto art. VII Conventionis inter Apostolicam Sedem et istam Polonorum rempublicam die X februarii a. MCMXXV initae, quo cautum est ut: „Les armées de la République de Pologne jouiront de toutes les exemptions qui sont accordées aux armées par le Saint Siège, selon les prescriptions du Droit Canon. En particulier, les aumôniers auront, par rapport aux militaires à et leurs familles, les droits de curé...";

Perpenso quoque art. XIII „Statutorum" quae a S. Sede rata habita nunc vigent, quo provisum est ut: „Quod administrationem sacramenti Matrimonii attinet, Capellanus qui iurisdictione parochi praeditus est... b) licite et valide benedicit nuptis militum earumque familiarum, erga quas iura parochi sibi competunt";

Atque viso c. 451 iuris canonici quo ad § III praecipitur: „Circa militum cappellanos sive maiores sive minores standum peculiaribus S. Sedis praescriptis";

ad dubium supra expositum respondetur „affirmative", servatis in omnibus de iure servandis et adhuc plene vigente notatione ad eumdem art. momorandum statutorum apposita videlicet: „Iurisdictio ceppellanis militaribus concessa iurisdictionem propriorum parochorum quoad validam benedictionem matrimoniorum non tollit".

Ego vero, haec tibi renuntians, ea, qua par est observantia me libenter profiteor.

Excellentiae Tuae addictissimus

E. CARD. PACELLI.

5) Rozporządzenie Biskupa Ordynariusza Polowego W. P.

Zdarzyły się wypadki, że księża administratorzy parafij wojskowych błogosławili małżeństwa lub też udzielali nieprawnej delegacji innym kapłanom do asystowania przy ślubach osób wojskowych nie podlegających ich jurysdykcji proboszczowskiej, wobec czego stali się przyczyną nieważności tych małżeństw w obliczu Kościoła Katolickiego ze względu na brak zachowania przepisanej przez prawo kościelne formy (defectus formae can. 1094).

Mając na uwadze powagę małżeństwa jako sakramentu i instytucji o charakterze dobra publicznego i społecznego jak również ze względu na skutki rodzinne oraz szukanie w dobie dzisiejszej sposobów rozwiązania węzła małżeńskiego, zobowiązuję niniejszym w odpowiedzialności przed Bogiem, Kościołem i własnym sumieniem duchowieństwo wojskowe do ścisłego i skrupulatnego przestrzegania przepisów kościelnych w sprawie ważnego asystowania przy ślubach osób wojskowych.

W tym cele podaję następujące wyjaśnienia w sprawie uprawnień jurysdykcyjnych duchowieństwa wojskowego w odniesieniu do błogosłania małżeństw osób wojskowych.

Na podstawie Statutów, normujących opiekę duszpasterską nad żołnierzami wojska polskiego, zatwierdzonych przez Stolicę Świętą (Statuta curam spiritualem militum exercitus poloni spectantia) oraz instrukcji, zakomunikowanej Nuncjuszowi Apostolskiemu w Polsce przez J. Em. Kard. Pacellego, Sekretarza Stanu Jego Świątobliwości listem z dnia 4 maja 1934 roku (Rozkaz Wewn. do kat. Duchowieństwa Wojskowego Nr. 9/34 z dnia 16 sierpnia 1934 roku) należy przede wszystkim pamiętać, że jurysdykcja kapelanów wojskowych jest jurysdykcją personalną i odnosi się wprost i bezpośrednio do osób należących do lądowych, morskich i powietrznych sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, wymienionych w art. 9 wspomnianych Statutów. Chociaż w myśl art. 8 Statutów cały teren Rzeczypospolitej Polskiej podzielony został dekretem Biskupa Polowego na parafie wojskowe, to jednak parafia wojskowa, która zostaje powierzona kapelanowi wojskowemu dla sprawowania posług kościelnych nie jest terytorialna w rozumieniu kan. 216 § 1, lecz personalna. Art. 9 Statutów bowiem mówi: „Parafia wojskowa obejmuje osoby, które są powierzone opiece duchownej odnośnego kapelana wojskowego". Stąd też nie można uważać administratora parafii wojskowej jako proboszcza miejsca (parochus loci) we właściwym tego słowa znaczeniu, który według kan. 1095 § 1 n. 2 zawsze ważnie asystuje małżeństwom tych wszystkich, którzy na terenie jego parafii ślub zawierają, lecz tylko jako proboszcza personalnego, uprawnionego do ważnego i godziwego asystowania małżeństwom osób wojskowych jego pieczy duszpasterskiej powierzonych.

Ponadto Kodeks Prawa Kanonicznego w rozdziale o proboszczach, kan. 451 § 3, wyraźnie mówi, że w sprawie uprawnień proboszczowskich kapelanów wojskowych należy trzymać się specjalnych przepisów, przez Stolicę Apostolską wydanych.

Tymi specjalnymi przepisami, nadanymi przez Stolicę Apostolską, są wyżej wspomniane Statuty, których art. 13 mówi o jurysdykcji proboszczowskiej kapelanów wojskowych w odniesieniu do błogosławienia małżeństw. W punkcie „b" tego artykułu wyraźnie jest powiedziane: „licite et valide benedicit nuptis militum earumque familiarum, erga quas jura parochi sibi competunt". Nie ma tu mowy, że ważnie błogosławi małżeństwa wszystkich osób wojskowych i ich rodzin, którzy się do niego zgłaszają, tak jak to jest przewidziane w Kodeksie Prawa Kanonicznego, kan. 1095 § 1 n. 2 dla proboszcza miejsca (loci), lecz tylko małżeństwa tych osób wojskowych, którzy jego jurysdykcji proboszczowskiej podlegają. Również potwierdza to i pkt. „a" tegoż art. 13 Statutów, gdzie jest mowa o głoszeniu zapowiedzi. Prawodawca bowiem ma na myśli tylko te osoby wojskowe i ich rodziny, nad którymi powierzona została kapelanowi wojskowemu opieka duszpasterska (suae curae commissis).

Z powyższego wynika, że w wypadkach, gdy do administratora parafii wojskowej zgłoszą się osoby wojskowe, należące do innej parafii wojskowej, wtedy niech pamięta, że nie posiada w stosunku do nich żadnych uprawnień jurysdykcyjnych i do ważnego asystowania przy takich małżeństwach winien otrzymać substytucję proboszczowską od Biskupa Polowego lub, w razie niemożności jej otrzymania, ze względu na czas i odległość, obowiązany jess zwrócić się do proboszcza cywilnego tej parafii, na terenie której ma być błogosławione małżeństwo, celem otrzymania od niego delegacji na piśmie do ważnego asystowania przy ślubie, wymaganej w myśl kan. 1095 § 2. (Statuty art. 13, uwaga).

W wypadkach, gdy administrator parafii wojskowej udziela delegacji innemu kapłanowi do ważnego asystowania przy ślubie osób wojskowych i ich rodzin, podlegających jego jurysdykcji proboszczowskiej winien zawsze udzielać jej na piśmie i dołączyć do załączników aktu ślubnego. Wzmianka o udzielonej delegacji powinna być umieszczona w akcie ślubnym.

Wreszcie zwracam uwagę, że w myśl Statutów art. 13 pkt. „c" administratorzy parafii wojskowych udzielają prawnej delegacji innym kapłanom do ważnego i godziwego błogosławienia małżeństw tylko na terenie swej parafii wojskowej i w odniesieniu tylko do swoich parafian.

Księża dziekani O. K. podczas urzędowych wizytacji parafij swego O. K. mają ścisły obowiązek kontrolowania, czy księża administratorzy parafij wojskowych ściśle przestrzegają obowiązujące przepisy kościelne w sprawie ważnego i godziwego błogosławienia małżeństw osób wojskowych i ich rodzin.

AKTA KURII DIECEZJALNEJ.

Okólniki Wikariatu Generalnego.

6) Do Wielebnego Duchowieństwa Diecezji Pińskiej.

W dniach 12, 13 i 14 września r. b. z okazji i w czasie Międzynarodowego Kongresu Przeciwalkoholowego w Warszawie, obradować będzie Pierwszy Międzynarodowy Kongres Przeciwalkoholowy.

Zechcą Wielebni Księża powiadomić o tem wiernych, zachęcając ich do wzięcia udziału, a w dniu rozpoczęcia Kongresu w niedzielę 12 września wygłosić stosowne kazanie, wykazując obowiązki katolików wobec grozy alkoholizmu.

Program Kongresu i informacje znajdą Księża wydrukowane niżej, jak również uwagi, które się przydadzą jako materiał do wygłoszenia kazania (z listu pasterskiego Kardynała Kakowskiego).

† NIEMIRA
Biskup Sufragan Piński
Wikariusz Generalny.

Z Kancelarii Kurialnej.

7)

Kuria Diecezjalna Pińska niniejszym powiadamia:

W Pińsku w dniach od 22 sierpnia do 5 września b. r. odbędzie się Wystawa Regionalna w połączeniu z Jarmarkiem pod nazwą „Jarmark Poleski".

Jednocześnie w Pińsku odbywać się będą: Zjazd Unijny w dn. 1, 2 i 3 września, a także Rekolekcje i Kurs Katechetyczny dla Kapłanów Diecezji Pińskiej w dniach 25, 26, 27 i 28 sierpnia b. r.

Kuria Pińska prosi, ażeby przybywający Księża na Kurs Katechetyczny, czy na Zjazd Unijny zaopatrywali się w karty uczestnictwa na stacjach wyjazdowych (w biurach „Orbisu" czy też w innych biurach podróży), by po zwiedzeniu Wystawy mogli wykorzystać prawo do znacznych zniżek kolejowych.

Ks. Br. Kiełbassa
Kanonik, Kanclerz Kurii Pińskiej.

Kronika diecezjalna.

8) Zmiany wśród Duchowieństwa Diecezji Pińskiej.

Ks. Jan Borysiuk — zamianowany czasowym zarządzającym dekanatem Lachowickim.

Ks. Adam Molicki — wikariuszem kościoła parafialnego w Łunińcu.

Ks. Wiktor Gliński — prefektem szkół w Nowogródku.

Ks. Mieczysław Sznitowski — prefektem szkół powszechnych w Nieświeżu.

Ks. Władysław Siekierko — prefektem gimnazjum żeńskiego P. M. S. i szkoły zawodowej żeńskiej P. M. S. w Brześciu n.B.

Ks. Franciszek Żelisko — p. o. proboszcza w Popinie.

Ks. Kazimierz Tumiłowicz — p. o. proboszcza w Lachowiczach.

Ks. Aloizy Karamucki — p. o. proboszcza w Iwacewiczach.

Ks. Ksawery Andrysiak — wikariuszem kościoła katedralnego w Pińsku.

Ks. Stanisław Łazar — wikariuszem kościoła parafialnego w Prużanie.

Ks. Leon Chrystowski — wikariuszem kościoła Św. Michała w Iwieńcu.

Ks. Józef Horodeński — prefektem szkoły powszechnej Nr. 6 w Brześciu n.B.

Ś. p. Ks. Józef Micewicz Kand. Św. Teologii, Kanonik Pińskiej Kapituły Katedralnej, Oficjał Sądu Biskupiego, zmarł w Pińsku dnia 25 lipca b. r., w 63 roku życia, w 40 roku kapłaństwa.

R. in P.

Akta Państwowe.

9) **Ustawa z dnia 14 kwietnia 1937 roku o szkodnictwie leśnym i polnym.**

(Dz. U. R. P. 1937 r. Nr. 30, poz. 224).

CZĘŚĆ I.
Przepisy materialne.

Rozdział I.
Przepisy ogólne.

Art. 1. Do wykroczeń, przewidzianych w niniejszej ustawie, stosuje się przepisy części ogólnej prawa o wykroczeniach, jeżeli przepisy dalsze nie stanowią inaczej.

Art. 2. Podżeganie, pomocnictwo i usiłowanie pociąga za sobą odpowiedzialność według przepisów kodeksu karnego (art. 23 — 30 kodeksu karnego).

Art. 3. (1) Za grzywny, nawiązki, opłaty i koszty postępowania karnego, nieściągalne od skazanego, a nałożone: a) na nieletniego — odpowiadają majątkowo rodzice lub opiekun, pod którego pieczą nieletni faktycznie pozostaje; b) na pastucha z powodu przestępstwa wypasu lub przegonu zwierzęcia lub drobiu — odpowiada majątkowo posiadacz zwierzęcia lub drobiu. Grzywna jednak nie podlega zamianie na areszt.

(2) Osoby odpowiedzialne majątkowo mogą się zwolnić od odpowiedzialności za grzywnę, jeżeli udowodnią, że pomimo spełnienia swych obowiązków nadzoru, przestępstwu nie były w stanie zapobiec.

(3) Nawiązkę orzeka się na rzecz pokrzywdzonego.

(4) Orzeczenie nawiązki nie pozbawia prawa dochodzenia dalszego odszkodowania na podstawie ustaw cywilnych.

Art. 6. (1) Przedmioty, pochodzące bezpośrednio z przestępstwa, zwraca się pokrzywdzonemu.

(2) Narzędzia, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa, mogą ulec przepadkowi.

Art. 5. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się również do osób, wykonywujących jakiekolwiek prawa w stosunku do lasów i gruntów, jeżeli wykraczają poza zakres swoich uprawnień w sposób, określony w niniejszej ustawie.

Rozdział II.
Szkodnictwo leśne.

Art. 6. (1) Kto dokonywa w cudzym lesie wyrębu drzewa, albo zabiera z cudzego lasu drzewo wyrąbane lub powalone,

podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 złotych, albo jednej z tych kar.

(2) Kto:

1) dokonywa w cudzym lesie wyrębu gałęzi, korzeni lub krzewów, albo wyrywa je lub łamie,

2) zabiera z cudzego lasu gałęzie, korzenie lub krzewy, karczuje w cudzym lesie pniaki,

podlega karze aresztu do 2 tygodni i grzywny do 500 złotych, albo jednej z tych kar.

(3) W razie zaboru drzewa, gałęzi, korzeni, krzewów lub pniaków, albo wyrobionych z nich materiałów z miejsca ich przygotowania lub składów do przechowania, sprawca ulega odpowiedzialności według przepisów kodeksu karnego o przestępstwach przeciwko niemu.

Art. 7. (1) Kto nabywa lub w jakimkolwiek celu przyjmuje drzewo, gałęzie, korzenie, krzewy lub pniaki, świadom ich pochodzenia z wykroczenia, określonego w art. 6 ust. (1) i (2), albo pomaga do zbycia lub ukrycia tych przedmiotów,

podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 złotych, albo jednej z tych kar.

(2) Kto nabywa lub w jakimkolwiek celu przyjmuje drzewo, gałęzie, korzenie, krzewy lub pniaki, o których na podstawie towarzyszących okoliczności powinien przypuszczać, że zostały uzyskane za pomocą wykroczenia, określonego w art. 6 ust. (1) i (2), albo pomaga do ich zbycia lub ukrycia,

podlega karze aresztu do 2 tygodni i grzywny do 500 złotych, albo jednej z tych kar.

Art. 8. (1) Przepisów art. 6 nie stosuje się do osób, powołanych do dozoru w lasach, osoby te podlegają odpowiedzialności według przepisów kodeksu karnego.

(2) Jeżeli osoba, powołana do dozoru w lesie, popełni przestępstwo, określone w art. 7,

podlega odpowiedzialności według art. 160 lub 161 kodeksu karnego.

Art. 9. Kto w cudzym lesie wydobywa żywicę lub sok brzozowy, obrywa szyszki, zdziera korę, nacina drzewo lub w inny sposób je uszkadza,

podlega karze grzywny do 100 złotych.

Art. 10. Kto w cudzym lesie zbiera korę, wióry, darń, trawę, wrzos, mech, ściółkę, szyszki, grzyby, jagody, owoce lub zioła,

podlega karze grzywny do 10 złotych.

Art. 11. Kto w cudzym lesie pasie zwierzęta gospodarskie lub drób,

podlega karze aresztu do tygodnia i grzywny do 250 złotych, albo jednej z tych kar.

Art. 12. Kto:

1) wydobywa w cudzym lesie piasek, margiel, żwir, glinę lub torf,

2) zwozi do cudzego lasu kamienie, śmiecie lub nieczystości,

3) niszczy sadzonki lub mrowisko w cudzym lesie,

4) przechodzi, przejeżdża lub przegania zwierzęta gospodarskie albo drób przez cudzy las w miejscach zabronionych,

podlega karze grzywny do 100 złotych.

Art. 13. (1) W przypadkach, przewidzianych w art. 6 ust. (1) i (2), orzeka się nawiązkę w wysokości podwójnej wartości drzewa, gałęzi, korzeni, krzewów lub pniaków.

(2) Wartość drzewa, gałęzi, korzeni, krzewów i pniaków określa się według cennika, ustalonego dla lasów państwowych.

(3) W przypadkach, przewidzianych w art. 11 i w art. 12 pkt. 1) i 4) orzeka się nawiązkę w wysokości:

1) 1 złotego od każdego zwierzęcia i 10 groszy od każdej sztuki drobiu (art. 11);

2) dwukrotnej wartości wydobytego materiału (art. 12 pkt. 1);

3) 50 groszy od każdego zwierzęcia i 5 groszy od każdej sztuki drobiu (art. 12 pkt. 4).

Art. 14. Nie ma przestępstwa jeżeli dokonano zaboru drzewa lub gałęzi w celu zaspokojenia potrzeby wynikłej niespodziewanie w podróży.

Rozdział III.

Szkodnictwo polne.

Art. 15. (1) Kto przejeżdża przez cudzą łąkę lub pastwisko, albo kto przegania przez nie zwierzęta gospodarskie lub drób,

podlega karze grzywny do 25 złotych.

(1) Kto przejeżdża przez cudze pole zaorane lub zasiane, bądź przez cudzą wodę zamkniętą i zarybioną, albo kto przez takie pole lub wodę przegania zwierzęta lub drób,

podlega karze grzywny do 100 złotych.

Art. 16. Kto wbrew żądaniu osoby uprawnionej nie opuszcza cudzego pola, pastwiska, łąki lub grobli,

podlega karze grzywny do 100 złotych.

Art. 17. (1) Kto:

1) wydobywa na cudzym gruncie piasek, margiel, żwir, glinę lub torf,

2) kopie na cudzym gruncie doły lub rowy,

3) wyrzuca na cudzy grunt kamienie, śmiecie, padlinę lub nieczystość,

4) pasie zwierzęta gospodarskie lub drób na cudzym gruncie,

5) uszkadza drzewa lub krzewy na cudzym gruncie,

podlega karze grzywny do 100 złotych.

(2) Jeżeli zwierzęta lub drób pasano na cudzym polu obsianym, sprawca podlega karze aresztu do tygodnia i grzywny do 250 złotych, albo jednej z tych kar.

Art. 18. Kto depcze zasiewy, sadzonki lub trawę na cudzym gruncie,

podlega karze grzywny do 20 złotych.

Art. 19. (1) Kto na cudzym gruncie ścina lub zrywa kłosy, albo zbiera pokłosie lub wykasza trawę w nieznacznej ilości,

podlega karze grzywny do 50 złotych.

(2) Tej samej karze podlega, kto zabiera z cudzego gruntu ziemiopłody w nieznacznej ilości celem spożycia.

Art. 20. (1) W przypadkach przewidzianych w art. 15 ust. (2), w art. 17 ust. (2) i art. 19 orzeka się nawiązkę w wysokości:

1) dwukrotnej wartości szkody, zrządzonej przez przejazd, lub przegon zwierząt lub drobiu (art. 15 ust. (2);

2) 1 złotego od każdego zwierzęcia i 10 groszy od każdej sztuki drobiu (art. 17 ust. (2);

3) do 20 złotych — w pozostałych przypadkach (art. 19).

(2) W przypadkach, przewidzianych w art. 15 ust. (1) i w art. 17 ust. (1) pkt. 1) i 4), orzeka się nawiązkę w wysokości:

1) dwukrotnej wartości wydobytego materiału (art. 17 ust. (1) pkt. 1);

2) 50 groszy od każdego zwierzęcia i 5 groszy od każdej sztuki drobiu (art. 15 ust. (1); art. 17 ust. (1) pkt. 4).

CZĘŚĆ II.

Przepisy procesowe.

Art. 21. Do orzekania w sprawach o wykroczenia, określone w niniejszej ustawie, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 22. (1) Ściąganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

(2) Postępowania karnego nie wszczyna się, a wszczęte podlega umorzeniu, jeżeli pokrzywdzony cofnie wniosek o ściganie sprawcy przed uprawomocnieniem się orzeczenia karnego władzy administracyjnej lub przed ogłoszeniem wyroku w sądzie okręgowym.

Art. 23. (1) W sprawach o wykroczenia, określone w niniejszej ustawie, a popełnione w lasach państwowych, administracja lasów państwowych ma prawo prowadzić dochodzenie.

(2) Jeżeli wyniki dochodzenia nie dają podstawy do wszczęcia postępowania karno-administracyjnego lub administracja lasów państwowych nie zamierza wystąpić z wnioskiem o ściganie sprawcy, to sama umarza dochodzenie.

(3) Wniosek o ściganie sprawcy złożyć należy przy skierowaniu sprawy do władzy właściwej do orzekania.

Art. 24. (1) U osób, podejrzanych o popełnienie wykroczenia, przewidzianego w art. 6 i 7, wolno dokonywać rewizji.

(2) Rewizji dokonać może władza właściwa do orzekania, albo z jej polecenia — policja państwowa.

(3) W przypadkach nie cierpiących zwłoki, jeżeli polecenie władzy orzekającej nie mogło być wydane przed rewizją, należy zwrócić się do władzy tej o zatwierdzenie rewizji i doręczyć je w ciągu 48 godzin po odbyciu rewizji osobie, u której ją przeprowadzono w trybie, określonym przez art. 150 kodeksu postępowania karnego.

(4) U osób, podejrzanych o popełnienie w lasach państwowych wykroczenia przewidzianego w art. 6 i 7, mogą dokonywać rewizji, w zastępstwie policji państwowej, funkcjonarjusze służby ochronnej w lasach państwowych; prawo to służy im na obszarze lasów, powierzonych ich pieczy, a poza tym obszarem wtedy tylko, jeżeli policji państwowej niema na miejscu, a zwłoka groziłaby zanikiem śladów lub dowodów przestępstwa.

(5) O dokonaniu rewizji sporządza się protokół, w którym należy powołać podstawę prawną oraz przytoczyć przebieg i wynik rewizji. Jako protokolanta, przybrać można również funkcjonariusza służby ochronnej w lasach państwowych lub funkcjonariusza gminnego. Jeśli niema na miejscu osoby, mogącej spełniać czynności protokolanta, ten, kto dokonywa rewizji, może sam sporządzić protokół.

(6) Przy dokonywaniu rewizji stosuje się przepisy art. 143—149, 151, 153 kodeksu postępowania karnego.

Art. 25. Funkcjonariusze służby ochronnej w lasach państwowych mają prawo legitymować i przymusowo sprowadzać do najbliższego organu policji państwowej osoby, schwytane na gorącym uczynku popełnienia w lasach państwowych wykroczenia, przewidzianego w niniejszej ustawie, albo bezpośrednio potem w czasie pościgu.

Art. 26. (1) W sprawach o przestępstwa, za które w myśl przepisów niniejszej ustawy można orzec nawiązkę, stosuje się odpowiednio do pokrzywdzonego przepisy postępowania karno-administracyjnego o wezwaniu obwinionego na rozprawę oraz o ogłoszeniu i doręczeniu obwinionemu orzeczenia lub nakazu.

(2) Skazany orzeczeniem karnem władzy administracyjnej oraz pokrzywdzony mogą żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego celem rozpoznania jej w trybie art. 640—649 kodeksu postępowania karnego.

(3) Żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, złożone przez pokrzywdzonego, powinno zawierać oznaczenie osoby oskarżonego i zarzucanego mu czynu. Pokrzywdzony, który żądanie takie złożył, ma prawa strony, a zwłaszcza może popierać oskarżenie zamiast lub obok prokuratora.

Art. 27. Osoba odpowiedzialna majątkowo posiada uprawnienia oskarżonego; niestawiennictwo jej na rozprawę nie tamuje atoli rozpoznania sprawy i nie czyni orzeczenia w stosunku do niej zaocznem.

CZĘŚĆ III.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 28. (1) W sprawach o wykroczenia, określone w art. 9—12 i 15—19, można wydawać nakazy karne na podstawie wniosków pokrzywdzonych oraz orzekać nakazami karnem;

nawiązki do 30 złotych i przepadek przedmiotów przestępstwa, których wartość nie przekracza 30 złotych.

(2) Grzywny, ściągnięte na podstawie prawomocnych nakazów karnych, wydanych przez władze samorządowe, wpływają na rzecz właściwych gmin na wydatki, związane z opieką społeczną.

Art. 29. Sprawy o wykroczenia, przewidziane w niniejszej ustawie a popełnione przed dniem jej wejścia w życie, toczą się do końca według dotychczasowych przepisów procesowych.

Art. 30. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości oraz innym ministrom każdemu we właściwym mu zakresie działania.

Art. 31. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

(2) Z dniem tym tracą moc przepisy dotychczasowe dotyczące przedmiotów unormowanych w niniejszej ustawie. W szczególności tracą moc obowiązującą:

1) art. 624—627 i 630—634 kodeksu karnego z 1903 r.;

2) przepisy karne i przepisy o odszkodowaniu, zawarte w ustawie z dnia 15 kwietnia 1878 roku o kradzieżach leśnych (Zbiór ustaw prusk. str. 222) oraz w ustawie z dnia 1 kwietnia 1880 roku o policji polnej i leśnej (Zbiór ustaw prusk., str. 230);

3) przepisy karne i przepisy o odszkodowaniu, zawarte w carskim patencie z dnia 3 grudnia 1852 roku — ustawa leśna (Dz. U. p. austr. Nr. 250) oraz w galicyjskiej ustawie z dnia 17 lipca 1876 roku o ochronie własności polskiej (Dz. U. kraj. Nr. 28).

Z instytucyj i organizacyj społecznych.

10) Zbiórka na Katolicki Uniwersytet Lubelski.

Jak lat ubiegłych, Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zwraca się z gorącą prośbą do Wielebnego Duchowieństwa, aby zechciało przeprowadzić w swoich parafiach zbiórkę na Katolicki Uniwersytet Lubelski w dniach od 5 do 12 września włącznie.

Rektor prosi Wielebnych Księży Proboszczów, aby zorganizowali komitety zbiórkowe w swoich parafiach, a Czcigodnych Księży Dziekanów miast powiatowych, aby nadto zgłosili do starostw zbiórkę w parafiach swego powiatu.

Prosi też Dyrektorów i Kierowników Akcji Katolickiej, aby zachęcili członków stowarzyszeń do wzięcia udziału w tej zbiórce.

Podstawą do zwrócenia się z tą prośbą jest życzliwość, jaką stale Duchowieństwo okazuje K. U. L., który jest naszym wspólnym dobrem. Za tę ofiarną pomoc Rektor składa serdeczne Bóg zapłać.

Rektor
Katol. Uniw. Lubelskiego.

Sierpień 1937 r.

11) Program I Międzynarodowego Katolickiego Kongresu Przeciwalkoholowego.

Niedziela, 12 września

Godz. 9,00: Uroczyste nabożeństwo w katedrze św. Jana. Mszę św. celebruje J. Em. Ksiądz Kardynał Kakowski. Kazanie wygłosi J. Eksc. Ks. Gawlina, Biskup polowy (w języku polskim, francuskim, niemieckim i angielskim).

Godz. 10,45: Uroczyste otwarcie XXI Międzynarodowego Kongresu Przeciwalkoholowego (ogólnego) w auli Uniwersytetu J. Piłsudskiego, Krakowskie Przedmieście 26/28 (patrz program osobny kongresu ogólnego).

Godz. 13,00: Otwarcie międzynarodowej wystawy przeciwalkoholowej — tamże.

Godz. 17,00: Uroczyste otwarcie i I Zebranie Plenarne I Międzynarodowego Katolickiego Kongresu Przeciwalkoholowego w wielkiej sali Domu Katolickiego przy ul. Nowogródzkiej 49.

a) Zagajenie — J. Eksc. Ks. Biskup Scheiwiler, prezes Międzynarodowej Katolickiej Ligi Przeciwalkoholowej;

b) Przemówienia powitalne Ich Em. Księży Protektorów i przedstawicieli Władz;

c) Wykłady:

1. Alkoholizm doniosłym zagadnieniem Kościoła św. w obecnej chwili — Doc dr A. Wojtkowski, prezes Katolickiego Związku Abstynentów, Polska.

2. Trzeźwość chrześcijańska jako przygotowanie duszy na działanie Ducha św. — Ks. kanonik Pinson, Francja.

Godz. 21,00: Przyjęcie kongresu przez władze miejskie.

Poniedziałek, 13 września

Godz. 8,00: Nabożeństwo żałobne za duszę śp. Jhr. Ryus de Beerenbroucka — odprawi J. Eksc. Ks. Biskup Schweiwiler.

Godz. 16-19: Obrady Sekcji Kapłanów. Prezydium: Ks. Arcybiskup Jałbrzykowski — Polska, Ks. prof. Hermann — Szwajcaria, Ks. prałat Niesiołowski — Polska, O. Noppel T. J. — Ks. kanonik Pinson — Francja.

Wykłady:

1. Medycyna pastoralna wobec problemu narkomanii — Dr Graf, prof. uniwersytetu, Niemcy.
2. Alkoholizm a nowoczesne duszpasterstwo — Ks. prof. dr Mystkowski, kanonik metropolitalny, Warszawa;
3. Nowoczesny alkoholizm w krajach misyjnych — O. Kasieppe OMI., Niemcy.
4. Praktyczne zadania dla duchowieństwa zakonnego i świeckiego — a) O. Elpidius O. F. M., Niemcy; b) Ks. van Grinsven, Holandia.
5. Abstynencja jako czynnik kształcenia woli i charakteru — Ks. prof. dr. Ciemniewski. Polska.

Godz. 16-19: Obrady Sekcji Kobiet i Młodzieży Żeńskiej. Prezydium: Steenberghe-Engering — Holandia, Pani Rosin — Niemcy, dr Kruppik-Bartkowska, mgr. Suchocka — Polska.

Wykłady:

1. Zadania kobiety katolickiej w rodzinie i parafii — Rosin, Niemcy.
2. Zadania katolickich organizacji kobiecych i młodzieży żeńskiej — Dr Śliwińska-Zarzecka, Polska.
3. Współpraca kobiety katolickiej przy ratowaniu alkoholików — Floss, Niemcy.
4. Owocowe napoje bezalkoholowe jako pilne zadanie kobiety katolickiej: a) Gertkemper Niemcy; b) Nowakowska. Polska.

Godz. 16-19: Obrady Sekcji Mężczyzn i Młodzieży Męskiej. Prezydium: Bürgi-Senn, sekretarz generalny — Szwajcaria, Ks. Dusautoir — Belgia, O. Pius Lenz O. M. C. — Austria, Szambelan Potworowski — Polska.

Wykłady:

1. Młodzież silna i zdrowa w służbie Chrystusa Króla — O. Salwator Maschek O. C., Szwajcaria.
2. Zadania młodzieży katolickiej szkół wyższych — Ks. mgr Sprusiński, sekretarz generalny Okręgu warszawskiego Katolickiego Związku Abstynentów, Polska.
3. Młodzież harcerska a abstynencja — Ks. Luzar, naczelny kapelan Związku Harcerstwa Polskiego, Polska.
4. Katolicka młodzież pozaszkolna w walce z alkoholizmem — Sedlaczek, referent programowy Kat. Związku Młodzieży, Polska.
5. Zadania męża katolickiego — Ks. prob. Weidman, Niemcy.

Wtorek, 14 września

Godz. 16-19: Obrady Sekcji Akcji Katolickiej. Prezydium: Biskup dr A. Szlagowski — Polska, Ks. Dusautoir — Belgia, Adwokat Domański — Polska, Radca Gertkemper — Niemcy, Rzepecka — Polska.

Wykłady:

1. Walka z alkoholizmem pilnym zadaniem Akcji Katolickiej — Ks. Biskup Kaller, Niemcy.
2. Nowoczesna żądza używania i asceza nowoczesna — O. Stracke T. J., Belgia.
3. Cnoty społeczne warunkiem zdrowej rodziny katolickiej — Dr Rochhart, Austria.
4. Zadania organizacji przeciwalkoholowych, w szczególności abstyneckich — Ks. dr Padacz, Prezes Koła Księży Abstynentów, Polska.
5. Zadania prasy katolickiej — Ks. prałat Kaczyński, Polska.

Godz. 16,45-19: Obrady Sekcji Charytatywnej. Prezydium: Pani Floss — Niemcy, Prof. dr. Gantkowski — Polska, Ks. van Grinsven — Holandia, Ks. prałat Tongelen — Austria, Ks. prob. Weidman — Niemcy.

Wykłady:

1. Ratowanie alkoholików pilnym zadaniem nowoczesnej pracy charytatywnej — Ks. kanonik Hermann, referent opieki nad alkoholikami przy szwajcarskim związku „Caritas", Szwajcaria.
2. Zasady praktyczne opieki nad alkoholikami — Dr Gantkowski, prof. uniwersytetu, Polska.
3. Potrzeba i zadania katolickich zakładów dla alkoholików — Ks. dyr. Baumeister, Niemcy.

Godz. 22,15: II Zebranie Plenarne i Uroczyste Zebranie ku czci ś. p. Jhr. Ruys de Beerenbroucka, b. premiera holenderskiego, założyciela i prezesa Międzynarodowej Katolickiej Ligi Przeciwalkoholowej oraz prezesa Światowego Związku Przeciwalkoholowego.

1. Mowy okolicznościowe wygłoszą ku czci Zmarłego: Prof. dr Brom — Holandia, dr Hercod, sekretarz Generalny Światowego Związku Przeciwalkoholowego, Szwajcaria.

2. Wykład końcowy: Trzeźwość chrześcijańska a nowoczesne apostolstwo świeckich — Cz. Niesiołowski, Polska.

3. Odczytanie uchwał Kongresu.

4. Przemówienia końcowe: a) J. Eksc. Ks. Biskup Scheiwiler za Międzynarodową Katolicką Ligę Przeciwalkoholową, b) J. Em. Ks. Kardynał Kakowski, Ordynariusz archidiecezji warszawskiej.

Obrady zamknięte

Międzynarodowej Katolickiej Ligi Przeciwalkoholowej w Domu Katolicki przy ul. Nowogródzkiej 49.

Czas obrad: *Sobota, 11 września* godz. 9.

1. Sprawozdanie z działalności oraz stanu Ligi — Ks. Dyr. Czeloth, Niemcy.

2. Sprawozdanie kasowe — mecenas z Holandii.

3. Utworzenie stałego komitetu Ligi i wydziału wykonawczego.

4. Referaty:

I. Propaganda idei abstyneckiej — a) O. Elpidius OFM. z Niemiec; b) O. Salwator Maschek O. C. z Szwajcarii.

II. Zadania organizacji abstynenckich wobec prasy, kina, literatury i sztuki — Ks. dyr. Czeloth, Niemcy.

III. Specjalne poczynania przeciwalkoholowe a) Tydzień Propagandy Trzeźwości w Polsce — Ks. dyr. Gałdyński, Polska; b) Dzień Kwiatka w Holandii — Ks. van Grinsven, Holandia; c) Przeciwalkoholowy dzień kobiecy w Niemczech oraz akcja „Zbawienny post" — Ks. dyr. Czeloth, Niemcy; d) Niedziela Trzeźwości w Belgii — Ks. Dusautoir, Belgia.

Uwaga: Wstęp na powyższe obrady zamknięte przysługuje tylko osobom kierującym z akcją przeciwalkoholową w poszczególnych krajach — za osobnym zaproszeniem.

12) Wyjątki z listu pasterskiego J. Em. Ks. Kardynała Al. Kakowskiego o trzeźwości i abstynencji.

...Niestety, ze smutkiem stwierdzić należy, że sprawa trzeźwości w szerokich warstwach naszego społeczeństwa, jak również zagadnienie walki z alkoholizmem, przedstawiają się niezbyt pomyślnie. Nałóg pijaństwa w Polsce odrodzonej, podobnie jak w okresie jej najsmutniejszych dziejów podczas rządów saskich, zatacza szerokie kręgi, zaprzęgając do swego zwycięskiego rydwanu nie tylko uboższe warstwy ludności wiejskiej i miejskiej, ale również naszą inteligencję, a co najgorsze i niezwykle dla przyszłości narodu groźne — nawet naszą młodzież i, o zgrozo, dziatwę szkolną.

...Naród nasz trapią w czasach dzisiejszych już nie tylko, jak to dawniej bywało, sporadyczne, mniej lub więcej częste wypadki pijaństwa, ale uderza nań z niezwykle silną niszczycielką potęgą umiejętnie i planowo zorganizowany system zwany alkoholizmem i zespół czynników, czerpiących zysk z nałogu pijaństwa.

Do tych czynników, które ten nałóg celowo krzewią we współczesnych państwach oraz ułatwiają najszerszym warstwom społecznym spożycie alkoholu, należą: samolubny i pozbawiony zasad etyki chrześcijańskiej kapitalizm, coraz liczniejsze lokale nocnych zabaw, kabarety, dancingi itd.

Do wzrostu haniebnej plagi alkoholizmu w dużej mierze, zwłaszcza w większych ośrodkach miejskich, przyczyniają się materjalistyczne, radykalne i bezbożnicze kierunki i prądy, które niweczą i podrywają w szerokich masach robotniczych i ludowych uczucia religijne, tężyznę charakteru, cnoty chrześcijańskie i poczucie godności osobistej, a natomiast rozbudzają najniższe instynkty i chuci cielesne, krzewią kult ciała i zmysłów, każą szukać „raju" na ziemi, skłaniając do szukania pociechy, rozrywki i zapomnienia w alkoholu i w używaniu różnych narkotyków.

Znane są nam wszystkim niezwykle groźne i opłakane skutki rozwielmożnionego alkoholizmu w naszym kraju w dobie bieżącej: ruina zdrowia, powolne karłowacenie rasy, wzrastająca rozpusta i nierząd, obciążenia dziedziczne, rozbicie ognisk życia rodzinnego, samobójstwa, nieszczęśliwe wypadki w kolejnictwie, lotnictwie, na ulicach miast itp.

Kościół katolicki, hierarchia — biskupi

i kapłani, zgodnie z posłannictwem nadprzyrodzonym — nauczycielskim i wychowawczym, muszą w pierwszym rzędzie walczyć ze zgubnymi skutkami i nadużyciem alkoholu, który niweczy i zabija wartości duchowe i moralne w charakterach i duszach wiernych.

Sam Duch Święty, trzecia Osoba Trójcy Przenajświętszej, przez usta natchnionych Proroków i Ewangelistów na kartach Pisma św. Starego i Nowego Zakonu karci występek pijaństwa i grozi karami wiecznymi tym, którzy ten występek popełniają.

Izajasz prorok (5, 11): „Biada, którzy wstajecie, abyście bawili sie opilstwem, i pili aż do wieczora, abyście się winem rozpalali". — (5, 22): „Biada, którzy jesteście mocnymi w piciu i mężami dzielnymi w mieszaniu opilstwa".

Prorok Joel (1, 5): Ocućcie się, pijani, a płaczcie i wyjcie wszyscy, którzy pijecie wino z słodkością".

W Ewangelii św. Łukasza czytamy (21, 34): „A miejcie się na pieczy, aby kiedy nie były obciążone serca wasze obżarstwem i opilstwem i staraniem tego żywota, ażeby na was z trzaskiem on dzień sądu nie przypadł".

Św. Paweł zaś w I liście do Koryntian oznajmia (6,9-19): „Nie mylcie się: ani porubnicy, ani bałwanom służący, ani cudzołożnicy, ani psotliwi, ani sodomczycy, ani złodzieje, ani łakomi, ani pijanice, ani złorzeczący, ani drapieżnicy nie posiądą Królestwa Bożego".

W myśl powyższych natchnionych wskazań i upomnień Kościół święty, powszechny i apostolski, od samego zarania swego istnienia i w ciągu długiej kolei wieków swej działalności wychowawczej i duszpasterskiej, stale zwalcza i piętnuje nałóg pijaństwa, stawia go w rzędzie grzechów głównych, które są źródłem wielu innych zdrożności i wykroczeń, ogłasza wiele szczegółowych i praktycznych rozporządzeń i wskazówek w sprawie walki z pijaństwem: w pismach Ojców Kościoła, pisarzy kościelnych, w uchwałach synodów prowincjonalnych, w zbiorach ogólnego prawa kościelnego i w rozporządzeniach Stolicy Świętej, zwłaszcza w tych, które omawiają obowiązki kapłanów i zakres ich działalności duszpasterskiej.

...W drugiej połowie ubiegłego stulecia i w dobie bieżącej Stolica Apostolska wraz z episkopatem całego świata katolickiego zdwoiła swoje zabiegi i wysiłki w walce z plagą pijaństwa, gdyż to ostatnie, jak już wyżej wzmiankowaliśmy, przyjęło groźną dla obyczajów chrześcijańskich postać zorganizowanego i planowego alkoholizmu, zaprzęganego przez żywioły wywrotowe i bezbożnicze do walki z religią, moralnością i kulturą chrześcijańską.

Duchowieństwo katolickie w pracy przeciwalkoholowej nie tylko nie powinno zachowywać się biernie i obojętnie, ani też dać się wyścignąć w tej pracy przedstawicielom wyznań akatolickich, które wiele wysiłków na tym polu czynią, ale zobowiązane jest w propagandzie przeciwalkoholowej przodować, świecić przykładem bohaterskich wysiłków, śmiałością i planowością inicjatywy i osobistą gorliwością.

Próżne i w znacznej mierze bezowocne będą częstokroć najbardziej intesywne i gorliwe prace i poczynania naszych kapłanów w zakresie pracy nad wiernymi ściśle religijnej, kościelnej, ascetycznej, charytatywnej i kulturalno-oświatowej, jeśli ci sami kapłani nie przyczynią się walnie do opanowania i pokonania rozszalałego żywiołu pijaństwa i alkoholizmu, które w szerokich masach ludności katolickiej, nawet religine praktyki wypełniającej, wypaczają charakter, osłabiają odporność woli w walce z pokusami i grzechem, utrudniają albo wręcz uniemożliwiają działalność łasce Bożej w duszy, znieprawiają nasze życie towarzyskie, zebrania, obchody i uroczystości społeczne, narodowe i kościelne, np. odpusty, wiążąc je nieodłącznie z nadużywaniem alkoholu, z pijatykami i wynikającymi z nich wykroczeniami zmysłowymi i niejednokrotnie — z krwawymi porachunkami i waśniami.

...Obok duszpasterza, i z nim ręka w rękę, winni walczyć ze szkodliwymi i zgubnymi objawami alkoholizmu przedstawiciele wszystkich parafialnych organizacyj katolickich — religijnych i społecznych, o których pracy pozytywnej w tym kierunku pomówimy nieco dalej.

...Alkoholizm na ziemiach naszych bodaj dlatego tak silnie korzenie zapuścił, że rodzice polscy już od najwcześniejszych lat wprawiają swą dziatwę do picia alkoholu, w postaci wina, piwa i alkoholowych napojów owocowych. Uczą tego nałogu dzieci przede wszystkim folgując sami temu nałogowi w mniejszym lub większym stopniu, oraz tolerując w swoich ogniskach rodzinnych pi-

jackie obyczaje towarzyskie, które domagają się, aby „zakrapiano” alkoholem każdą uroczystość rodzinną, każdą zabawę, każde wesele, chrzciny, imieniny, jubileusze, pogrzeby, kontrakty kupna i sprzedaży, słowem wszystkie ważniejsze wydarzenia życiowe.

Zachęca się przy tej okazji również małą dziatwę do kosztowania „przysmaków” alkoholowych.

Młodzież, która wyrasta, rozwija się i kształci w takiej atmosferze rodzinnej, przesyconej zwyczajami i przesądami o konieczności absolutnej alkoholu w życiu rodzinnym i towarzyskim, nie potrafi najczęściej sama wydobyć się z więzów alkoholizmu w ciągu swego szkolnego i pozaszkolnego życia. — Zresztą nałóg pijaństwa na mocy praw dziedziczności coraz silniej działa w następnych pokoleniach, obarczając je rozlicznymi ułomnościami i zwyrodnieniami fizycznymi i psychicznymi, ktore często kończą się nieuleczalną chorobą, obłędem lub samobójstwem. — Setki tysięcy naszej kochanej młodzieży polskiej, tak potrzebnej do rozwoju i obrony kraju przed wrogiem, idzie przedwcześnie do grobu, częstokroć ze skargą lub przekleństwem na ustach na swój los i na grzech pijaństwa rodziców, i to z winy tych ostatnich. — Niemniej straszne są dzieje życia tej dziatwy, która długie lata w kalectwie pędzi swój żywot, z pełną świadomością w duszy, kto temu winien.

Rodzice i wychowawcy-katolicy miejcie litość nad dziatwą, której wychowanie i wykształcenie tyle was zachodów i trosk kosztuje! Miejcie litość nad krajem i społeczeństwem naszym, które w dobie dzisiejszej potrzebuje silnych i zdrowych duchowo i fizycznie obywateli państwa!

Nie gubcie swej dziatwy i Ojczyzny przez hołdowanie nałogowi pijaństwa i tolerowanie w waszych domach i obyczajach towarzyskich plagi alkoholizmu!

Pamiętajcie o tym, co Chrystus mówi o dających zgorszenie dziatwie: „kto by zgorszył jednego z tych małych, którzy we mnie wierzą, lepiej mu aby zawieszono kamień młyński u szyi i zatopiono go w głębokości morskiej” (Mat. 18, 6).

* * *

...Zachodzi pytanie, ukochani Kapłani i moi umiłowani w Chrystusie Archidiecezjanie, w jaki sposób należy walczyć z alkoholizmem i z pijaństwem.

Dwie są drogi, którymi kroczyli i kroczą szlachetni przywódcy, rzecznicy i zwolennicy akcji przeciwalkoholowej, a mianowicie: droga trzeźwości i droga abstynencji.

Trzeźwość polega na umiarkowanym używaniu alkoholu lub tylko niektórych napojów alkoholowych, piwa i wina, a nie — wódek; abstynencja zaś — to całkowite powstrzymywanie się od wszelkich napojów alkoholowych, za wyjątkiem pod postacią lekarstwa przepisanego przez lekarza.

W rozwoju ruchu przeciwalkoholowego niemal we wszystkich krajach rozpoczynano od popierania trzeźwości; z czasem dopiero nacisk kładziony na akcję abstynencji, okazało się bowiem, że ona jedynie najskuteczniej może przeciwstawić się pladze alkoholizmu, i ona przede wszystkim może obudzić żywy ruch przeciwalkoholowy w szerokich masach i kołach społeczeństwa.

Nie da się dokładnie oznaczyć, ile kto może wypić alkoholu, by nie upić się lub nie zaciągnąć powoli do nałogu pijaństwa. Tym niemniej droga trzeźwości, jako bardziej przystępna dla szerszych warstw społecznych, wiele dobrego może wyświadczyć dla dobra duchowego, moralnego i materialnego naszego społeczeństwa, jeśli na tę drogę wejdą wielotysięczne zastępy ludności miejskiej i wiejskiej.

Ponadto droga trzeźwości i umiarkowania stopniowo przygotowuje i wyrabia wiele jednostek do wejścia na drogę całkowitej abstynencji, która winna ściśle współdziałać z ideą propagandy trzeźwości za pomocą dostarczania jej wytrawnych prelegentów i bojowych działaczy.

* * *

Przechodząc do wskazania praktycznych środków, pozytywnego rozwoju ruchu przeciwalkoholowego w archidiecezji Warszawskiej, ogłaszam jednocześnie z niniejszym orędziem i dekret erekcyjny Bractwa Trzeźwości oraz Statuty tego Bractwa. Zalecam księżom proboszczom w jak najkrótszym czasie powołać do życia we wszystkich parafiach Archidiecezji Warszawskiej Bractwo Trzeźwości i oprzeć jego działalność przy Akcji Katolickiej na ogłoszonych Statutach. Bractwa Trzeźwości dźwignęły nieraz za granicą i u nas zdemoralizowane i zubożałe robotnicze i ludowe klasy z otchłani upodlenia i nędzy materialnej

do wysokiego względnie poziomu materialnego i moralnego.

W dobie bieżącej Bractwa Trzeźwości będą broniły lud polski przed zarazą pijaństwa, stojącego często obok materializmu, radykalizmu, komunizmu i bezbożnictwa, które nieraz świadomie dążą do tego, aby utopić w alkoholu wiarę i moralność warstw robotniczych i ludowych.

Bractwa Trzeźwości, oparte silnie o zasady wiary i pobożności chrześcijańskiej, niech wydatnie i obficie korzystają ze środków nadprzyrodzonych, jakimi są: częsta modlitwa, przystępowanie do częstszej spowiedzi i Komunii świętej, odmawianie Różańca, szczególniejsza cześć Najsłodszego Serca Jezusa.

Oprócz środków nadprzyrodzonych, które mają urabiać i uświęcać ich duszę i charakter, czyniąc go bardziej odpornym na pokusy, niech członkowie i przedstawiciele Bractw Trzeźwości czynnie współpracują ze wszystkimi poczynaniami innych organizacyj przeciwalkoholowych w dziedzinie wspólnej walki z alkoholizmem na wszelkich odcinkach życia społecznego i publicznego, np. domagając się jednomyślnie i energicznie od władz, by nie tylko nie uszczuplały istniejącej obecnie ustawy, ograniczającej wyszynk napojów alkoholowych, ale aby starały się tę ustawę obostrzyć i rozszerzyć, mając na uwadze coraz groźniejsze objawy upadku moralności publicznej i uczciwości w pracy obowiązkowej w wojsku i urzędach państwowych z powodu srożącej się orgii pijaństwa, rozpusty i dla nich nadużywania grosza publicznego.

* * *

Obok Bractw Trzeźwości należy tworzyć stopniowo przy organizacjach Akcji Katolickiej w poszczególnych parafiach koła abstynentów, zwłaszcza spośród młodzieży katolickiej męskiej i żeńskiej, którą należy uprzednio odpowiednio uświadamiać w czasie nauk katechetycznych, przez odczyty wygłaszane na zebraniach Związków katolickich młodzieżowych oraz w wykładach nauki religii w szkole.

Stowarzyszenia parafialne Mężów i Niewiast katolickich niech przodują innym, aby idea i praca zapanowała wszechwładnie w rodzinach, w szkole, w urzędach, w armii, w całym społeczeństwie polskim.

Członkowie kół całkowitej abstynencji, jak już wyżej zaznaczyłem, wyszkoleni najczęściej w okresie przygotowawczym w Bractwach Trzeźwości, niech się starają, aby w poszczególnych parafiach stanowili doborowe hufce w walce z alkoholizmem i we wspieraniu prac organizacyjnych i propagandowych Bractw Trzeźwości.

Obie te organizacje winna otaczać jak najżyczliwszą i niezwykle troskliwą pieczą centralna organizacja Akcji Katolickiej archidiecezjalnej na czele z jej asystentem kościelnym i sekretarzem generalnym.

Członkowie Kół abstynencji — winni wziąć sobie za hasło: „Przez zupełną abstynencję wielu — do trzeźwości wszystkich"!

Ruchowi abstynenckiemu katolików świeckich, a zwłaszcza młodzieży, winni przodować i służyć ochoczą i ofiarną pomocą członkowie Związku Kapłanów Abstynentów, który oby jak najintensywniej, co do ilości członków i co do ich pracy, rozwijał się na terenie naszej archidiecezji. Kapłani bowiem muszą w pierwszym rzędzie całym sercem i duszą popierać ruch przeciwalkoholowy. Kapłan patrzący pobłażliwym okiem na szerzenie się i rozwijanie w jego parafii alkoholizmu, niewiele zdziała dziś w walce z plagą pijaństwa i spokrewnionych z tym nałogiem grzechów..."

13) Zbiórka na Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi.

Między dziełami miłosierdzia niewątpliwie jednym z najpiękniejszych jest opieka nad niewidomymi. Wyrosła ona z miłości chrześcijańskiej, biorąc za wzór samego Zbawiciela, który niejednokrotnie okazywał niewidomym szczególne dowody swego miłosierdzia.

Niewidomy pozostawiony sobie jest człowiekiem najnieszczęśliwszym i jak wyrzut sumienia społecznego spotykamy go jako żebraka pod kościołem, jako wędrownego grajka — wydrwigrosza, lub smutnego, nieużytecznego pasożyta w ubogiej rodzinie.

Niewidomy odpowiednio wykształcony i wyszkolony fachowo może się stać zdolnym nauczycielem w szkole dla niewidomych, organistą, masażystą, rzemieślnikiem i w pracy użytecznej znajduje zadowolenie i poczucie swej godności, jednocześnie przestając być ciężarem dla swoich bliskich a pośrednio i dla społeczeństwa. Każdy, kto widział kiedykolwiek niewidomego pracownika, miał możność ocenić, czego może dokonać kształcenie i racjonalna opieka nad niewidomymi.

Temu właśnie działowi opieki społecznej służy Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi, istniejące już z górą 25 lat. Linią wytyczną pracy Towarzystwa jest wydobycie z zaniedbania i rozwijanie w niewidomym tych wszyst-

kich wartości duchowych, intelektualnych i praktycznych, jakie może zachować i rozwinąć mimo braku wzroku. A więc opieka, jaką Towarzystwo otacza niewidomego, ma dać mu przede wszystkim zrozumienie wartości jego cierpienia, ma go uczyć przyjmować to cierpienie w duchu wiary, z pełnym poddaniem się woli Bożej, albo nawet świadomie jako krzyż zadość czyniący, za duchową ślepotę świata. Dopiero tak postawiony duchowo niewidomy jest naprawdę zdolny rozwinąć w sobie wszystkie inne ludzkie wartości, być pożytecznym członkiem społeczeństwa. Przygotowaniu niewidomych do pożytecznej pracy służą zakłady, które Towarzystwo prowadzi, a które w jego założeniu mają być wzorowymi placówkami opieki.

Zakłady zamknięte Towarzystwa koncentrują się głównie w Laskach pod Warszawą, częściowo w Warszawie i w Chorzowie.

W Laskach Towarzystwo prowadzi przedszkole, 7-mio klasową szkołę powszechną specjalną z oddzielnymi klasami i internatami dla chłopców i dziewczynek, szkołę zawodową dokształcającą, warsztaty dla dorosłych, drukarnię i bibliotekę książek specjalnych, dział naukowy sprawy niewidomych i t. p. W Warszawie i w Chorzowie Towarzystwo posiada warsztaty dla dorosłych, prócz tego w obu tych miastach. a także w Poznaniu, Krakowie i Wilnie Towarzystwo daje opiekę niewidomym i ich rodzinom za pośrednictwem Patronatów. Poza tym w Chorzowie Towarzystwo prowadzi warsztaty szkolące dla młodzieży z internatem oraz kurs dokształcający dla młodocianych i dorosłych niewidomych. Tak więc działalność Towarzystwa rozciąga się na cały kraj i na wszystkie kategorie niewidomych.

Od początku swego istnienia to dzieło niewidomych żyje wiarą i ufnością w Opatrzność Bożą, od Opatrzności spodziewa się wszystkiego zarówno w dziedzinie potrzeb duchowych jak i materialnych. — Ponieważ ogromna większość niewidomych korzysta zupełnie bezpłatnie z nauki, opieki i utrzymania w zakładach Towarzystwa, duże trudności finansowe towarzyszą zawsze jego pracy. Mimo to, rozumiejąc wielką niedolę i palące potrzeby niewidomych, Towarzystwo nie może odmawiać im przyjęcia do swoich zakładów. Przede wszystkim pragnie przyjąć jak największą liczbę dzieci niewidomych, dla których tak ważnym jest jak najwcześniejsze rozpoczęcie wychowania i nauki.

Dlatego też Towarzystwo odwołuje się do ofiarności publicznej, organizując z pozwoleniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zbiórkę ogólno-krajową w dn. 19 i 20 września r. b.

Towarzystwo ufa, że Wielebne Duchowieństwo zechce przyjść z pomocą akcji zbiórkowej na niewidomych przez łaskawe zorganizowanie kwesty w swoich parafiach, a przez poparcie zbiórki swoją powagą i słowami zachęty z ambony przyczyni się do jej powodzenia.

Z. T. O. n. O. *S. Elżbieta Czacka*
Ks. Wł. Korniłowicz.

(J. E. Ks. Biskup Ordynariusz błogosławiąc pracy Towarzystwa nad Ociemniałymi zachęca Wielebne Duchowieństwo do czynnego poparcia zbiórki).

Biskup Niemira.

14) Powołanie do życia Towarzystwa Opieki nad Młodzieżą Terminatorską.

Na terenie województwa naszego zostało powołane do życia Towarzystwo Opieki nad Młodzieżą Terminatorską, które to stowarzyszenie zgodnie ze statutowymi swoimi założeniami nieść ma pomoc młodzieży rzemieślniczej. Najbardziej realnymi i życiowymi przejawami działalności Towarzystwa będzie prowadzenie burs dla młodzieży rzemieślniczej. Bursy te w roku bieżącym powstaną w Brześciu n.B. i w Pińsku.

Młodzież pozostająca w bursie mieć będzie zapewnione znośne warunki bytowania oraz należytą i staranną opiekę wychowawczą.

O przyjęcie do burs ubiegać się mogą zarówno ci terminatorzy, którzy pozostają już na nauce rzemiosła w warsztatach rzemieślniczych, jak również i nowowstępujący, ci ostatni w miarę możności będą lokowani przez Izbę Rzemieślniczą w poszczególnych warsztatach w zależności od uzdolnienia, zainteresowania i kondycji fizycznej kandydata.

Podając o powyższym do wiadomości, Izba nadmienia, iż tak w Pińsku, jak i w Brześciu n.B. posiada pewną ilość wolnych miejsc dla zgłaszających się kandydatów.

Warunki przyjęcia:

1) ukończenie 15 lat życia;

2) świadectwo ukończenia 7-klasowej szkoły powszechnej;

3) odpowiedni stan zdrowia.

Opłata miesięczna za pobyt w bursie wyniesie 25—35 złotych (mieszkanie, pełne utrzymanie wraz z praniem bielizny pościelowej i osobistej). W wypadkach zasługujących na uwzględnienie przyznawane być mogą jaknajdalej idące ulgi w opłacie.

Zgłoszenia przyjmuje, jak również wszelkich informacyj udziela Towarzystwo Opieki nad Młodzieżą Terminatorską Brześć n.B. ulica Steckiewicza 40 (lokal Izby Rzemieśl).

Z uwagi na bliski termin uruchomienia burs oraz ściśle ograniczoną ilość miejsc, rozpatrywane być mogą jedynie te zgłoszenia, które wpłyną do dnia 25 sierpnia 1937 r.

Dyrektor *J. Hołyński.* Prezes *J. Pietraszek.*

Redaktor X. Michał Rutkowski. **Drukarnia Diecezjalna w Pińsku, ul. Kościuszki 46.**